

دوماهنامه علمی تخصصی پژوهش در هنر و علوم تخصصی
سال چهارم، شماره ۲ (پیاپی: ۱۶)، خرداد ۱۳۹۸

تبارشناسی نقوش آثار تپه زیویه در هنرهای باستانی بین‌النهرین و آسیای صغیر

ساسان نجفی*^۱، سعید احمدی علیایی^۲

تاریخ دریافت: ۹۸/۰۲/۱۲

تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۳/۲۱

چکیده

ریشه‌های هنرهای باستانی ایران، علاوه بر فرهنگ بومی ایرانی، در فرهنگ تمدن‌های همسایه نیز نهفته است. هر بخشی از ایران در دوران باستان با تمدن‌های مهمی هم‌مرز بوده‌اند. طوری که از شرق با فرهنگ‌های هندی و از غرب با مردم شهرنشین بین‌النهرین روابط تنگاتنگی داشتند. این ارتباط‌ها آثار خود را در همه جوانب زندگی نشان می‌دادند. و هنر به‌عنوان یکی از بخش‌های مهم فرهنگ، از این اثرات بی‌نصیب نبود. این مقاله قصد دارد، برخی از نقوش هنر بومی-باستانی غرب ایران را در فرهنگ‌های باستانی بین‌النهرین تبارشناسی کند. روش تحقیق توصیفی - تحلیلی خواهد بود و نمونه‌های آماری مطالعه، محدود بر آثار تپه زیویه. نتایج پژوهش نشان داده است که قالب کلی اکثر آثار بر اساس هنر آشوری انتخاب‌شده و تنها در مورد دستبند طلایی، شکل کلی اثر مبتنی بر هنر اورارتویی بوده است. جزئیات در آثار پیش‌گفته بیشتر از اینکه تحت تأثیر آشوریان بوده باشد، یا ملهم از فرهنگ بومی است و یا اینکه با نگاهی به هنر اورارتویی پرداخته شده است. مانند ظاهر انسانی پادشاهان، داشتن تبسم یا کم‌پشت بودن ریش مردان. مفاهیم و دلالت‌های نقوش آثار هنری تپه زیویه، براساس تفکرات بومی شکل‌گرفته ولی به دلیل تأثیرات بصری همسایگان، برخی از دلالت‌های ضمنی وارد هنر ماننایی شده است.

واژگان کلیدی: زیویه، اورارتو، آشور، بین‌النهرین، آسیای صغیر

۱- کارشناس ارشد رشته زبان و ادبیات فارسی دانشگاه ارومیه sasan-najafi12@yahoo.com

۲- کارشناس ارشد رشته پژوهش هنر استاد مدعو رشته نقاشی دانشگاه ارومیه